

Son Güncelleme Tarihi 25.11.2012

e - akademi

**HUKUK, EKONOMİ VE SİYASAL BİLİMLER
AYLIK İNTERNET DERGİSİ**

KASIM 2012 - SAYI 129

Makale:

**İnsan Dışındaki Alanlarda Gen Teknik Hakkında İsviçre Kanunu
Gentechnik Kanunu (GTG)*¹**

BUNDESGESETZ ÜBER DIE GENTECHNIK IM ASSERHUMANBEREICH

Çeviren: Doç. Dr. Yusuf Büyükay²

1. Bölüm Genel Hükümler

Madde 1. Amaç

1. Bu kanun,
 - a. insanları, hayvanları ve çevreyi gen teknolojisinin kötü kullanımından korumalıdır;
 - b. gen teknolojisinin kullanımında insanın, hayvanların ve çevrenin refahına hizmet etmelidir;
2. Bu kanun özellikle:
 - a. insanların, hayvanların sağlık ve güvenliği ile çevreyi korumalıdır;
 - b. biyolojik çeşitliliği ve toprağın verimliliğini sürekli korumalıdır;
 - c. canlıların (kreatür) onurunun korunmasını sağlamalıdır;
 - d. tüketicilerin seçim özgünlüğünün mümkün kılınmalıdır;
 - e. ürün (belge) değişimini engellemelidir;
 - f. kamunun bilgilendirilmesini teşvik etmelidir;
 - g. insan, hayvan ve çevreye ilişkin gen teknolojisi alanındaki bilimsel araştırmaların anlamını dikkate almalıdır.

Madde 2. İhtiyat ve Sebep Olan Prensibi

* Yapılması muhtemel yasal düzenemelerde bu kanun metninde yer alan doğruların esas alınması dileğiyle. Doç. Dr. Yusuf BÜYÜKAY, Fatih Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk ABD. Öğretim Üyesi.

¹ Kabul edilişi: 21.03.2003; Yürürlük Tarihi 01.01.2004; www.admin.ch/ch/d/as/2003/4803.pdf.

² Fatih Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Madeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

1. İhtiyat anlamında tehlikeler ve genetiği değiştirilmiş organizmalarla ortaya çıkan olumsuzluklar (tecavüz) zamanında sınırlandırılmalıdır.
2. her kim, bu kanuna göre (kanundan sonra), önlemlerin alınmasına sebep olursa, buna ilişkin ücretleri üstlenir.

Madde 3. Geçerlilik Alanı

1. Bu kanun, genetiği değiştirilmiş hayvanlar, bitkiler ve ayrıca yapısı değiştirilmiş ürünler gibi diğer organizmalar organizmalar ve atıklar için geçerlidir.
2. genetiği değiştirilmiş organizmalarla elde edilen ürünler için, yalnızca 17. ve 18. maddelerdeki işaret ve bilgilendirme kuralları geçerlidir.

Madde 4. Diğer Kanunların Saklı Tutulması

Diğer Kanunlardaki, insanın, hayvanların ve çevrenin tehlikelerden ya da genetiği değiştirilmiş organizmalarla ortaya çıkan olumsuzluklardan (ihlal, zararlardan) korumayı amaçlayan hükümler saklıdır.

Madde 5. Kavramlar

1. Organizmalar, kalıtsal materyallerin çoğaltılmasına veya aktarılmasına elverişli, hücrelerden oluşan veya hücrelerden oluşmayan biyolojik birliklerdir.
2. Genetik olarak değiştirilmiş organizma, kendi genetik yapısı değiştirilmiş organizmalardır ki, bunların tabii şartlarda çaprazlama ya da tabii rekombinasyon ile var olmaları mümkün değildir.
3. İhlaller, genetiği değiştirilmiş organizmaların sebep olduğu zararlı ya da insan, hayvan ve çevre üzerindeki ağır etkiler.
4. İlişki olarak, organizmalarla alakalı her faaliyet, özellikle, üretme, deney aşamasında serbest bırakmak, piyasaya sürmek, ithalat, ihracat, tutmak, kullanmak, depolamak, nakletmek ya da etkisizleştirmek (entsorgen) anlaşılır.
5. Piyasaya sürmek olarak, organizmaların ülke içinde üçüncü kişilere verilmesi, özellikle, satış, değişim, bağış, kira, ödünç ve ithalat gibi, görüş için göndermek anlaşılır; kapalı sistemlerdeki faaliyetlerin teslimi ve serbest bırakılması, piyasaya sürme değildir.
6. Tesisler ise yapılar, trafik yolları ve diğer bölgelerdeki tesislerdir. Aletler, makineler, araçlar, gemiler ve uçaklar tesis sayılır. (tesis gibidir).

2.Bölüm

Genetiği Değiştirilmiş Organizmalarla İlişkisi

1. Kısım: Genel İlkeler

Madde 6: İnsanın, hayvanın, çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması

2. Genetiği değiştirilmiş organizmalarla birlikte yalnızca, bu organizmalar, kendi değişik ürünleri ve atıkları birlikte şöyle kullanılabilir:
 - a. insanı, hayvanı ya da çevreyi tehdit etmemeli;
 - b. biyolojik çeşitliliği ve onun sonraki kullanımını ihlal etmemeli.
3. Genetiği değiştirilmiş organizmalar deney amaçlı serbest bırakılabilir, eğer:
 - a. amaçlanan bilgilerin kapalı sistemlerdeki deneylerle elde edilememiş olması;
 - b. deney ya da katkının, genetiği değiştirilmiş organizmalardaki biyolojik güvenliğin araştırılması amacıyla yapılması;
 - c. GDO, insan hayvan tıbbı bakımından oluşturulmuş Antibiyotiklere karşı, genetik olarak verilmiş (toplanmış) **dirençgeni** içermemesi; ve

- d. Bilimin seviyesine göre, bu organizmaların yayılması ve onların yeni niteliklerinin kapanabilmesi ve 1. Abs.'daki temel ilkeler başka bir tarzda ihlal edilmemesi gerekir.
4. Genetiği değiştirilmiş organizmalar, belirlenebilmesine göre, çevrede kullanılabilir, yalnızca piyasaya sürülebilir, eğer, insan ve hayvan tıbbı için oluşturulmuş Antibiyotiklere karşı genetik (olarak toplanmış) **drinçgeni** içermiyor ve kapalı sistemlerdeki deney ve serbest bırakma denemesi dolayısıyla belgelenmiş ise; ki bu organizmalar
 - a. Populasyonu koruyan ya da ilgili (kaygılı) ekosistem için önemli organizmalara vermemelidir;
 - b. Organizmanın bir türünün beklenmedik bir şekilde neslinin tükenmesine yol açmamalıdır;
 - c. Çevre temizliğini ağır ya da devamlı ihlal etmemeli;
 - d. İlgili ökosistemin önemli hiçbir görevini, fonksiyonunu, özellikle, toprağın verimliliğini, ağır ya da devamlı ihlal etmemelidir;
 - e. Kendisinin ya da onların niteliklerini arzu edilmeyen tarzda yaymamalıdır; ve
 - f. Başka bir şekilde, Abs.17de öngörülen temel ilkeleri ihlal etmemelidir.
5. Tehlikeler ve ihlaller, gerek yalnız, gerekse birlikte ve bunların birlikte etkilerinden sonra değerlendirilebilmelidir; burada genetiği değiştirilmemiş organizmalardan kaynaklanan başka tehlikelerle ve ihlallerle olan ilişkisine de dikkat edilmelidir.

Madde 7. Genetiği değiştirilmemiş organizmalı ürünlerin korunması ve seçme özgürlüğü

Genetiği değiştirilmiş Organizmalar, yalnızca, bunların yapısı değiştirilmiş ürünlerinin ya da atıklarının, tüketicilerin seçme özgürlüğü gibi genetiği değiştirilmemiş organizmaları ihlal etmemesi şartıyla kullanılabilir.

Madde 8. Canlıların onuruna dikkat edilmesi

1. Hayvan ve bitkilerde kalıtsal özelliklerin genetik olarak değiştirilmesi suretiyle, canlıların onuru hiçe sayılamaz. Türe ait niteliklerin, fonksiyonların ya da hayat tarzının önemli surette ihlal edilmesi ve bunu ağırlıklı olarak korunmaya değer menfaatlerin haklı göstermemesi, esas olarak hiçe saymadır. İhlalin değerlendirilmesinde hayvan ve bitkiler arasındaki farklılık dikkate alınmalıdır.
2. Canlıların onurunun hiçe sayılıp sayılmadığı, somut olayda, hayvan ve bitkilerin ağır ihlalleri ile korunmaya değer menfaatlerin anlamı arasında değerlendirme yapmak suretiyle belirlenir. Korunmaya değer menfaatler özellikle şunlardır:
 - a. Hayvan ve insanların menfaati;
 - b. Yeterli beslenmenin sağlanabilmesi;
 - c. Ekolojik ihlallerin engellenmesi;
 - d. Ekolojik hayat şartlarının iyileştirilmesi ve muhafaza edilmesi;
 - e. Ekonomik, sosyal ve ekolojik alanda toplumun esaslı yararları;
 - f. Bilimin ilerlemesi

3. Hangi şartlar altında, menfaat değerlendirmesi yapılmaksızın, kalıtsal materyallerin genetiğinin değiştirilmesinin istisnai olarak caiz olduğunu, Meclis belirler.

Madde 9. Vahşi hayvanların genetiğinin değiştirilmesi

Genetiği değiştirilmiş vahşi hayvanlar, yalnızca araştırma, terapi ve insan ya da hayvanlarda teşhis amacıyla elde edilebilir ve piyasaya sürülebilirler.

Madde 10. Kapalı sistemlerdeki faaliyetler

1. Denemede serbest bırakamayacak ve piyasaya süremeyecek olan kimse, genetiği değiştirilmiş organizmaları kullanır ise, bütün tedbirleri, özellikle organizmaların insan, hayvan ve çevre için arzettiği tehlikelerden dolayı gerekli olanları almak zorundadır.
2. Meclis, kapalı sistemlerdeki faaliyetler için, bildirim ya da onay yükümlülüğünü getirir.

Madde 11. Serbest bırakma denemesi

1. Kim, piyasaya sürülemeyen bir genetik olarak değiştirilmiş organizmayı, deneyde serbest bırakmak isterse, bunun için Meclisin onayı gerekir.
2. Federal Meclis (Bundesrat), gerekli olanları ve usulü belirler. Meclis özellikle, şunları düzenler:
 - a. Uzmanların dinlenilmesini;
 - b. Bütün tehlikeleri tespit eden, (abgewehrt) ya da ortadan kaldıran tedbirlerin alınmasının finansını;
 - c. Kamunun bilgilendirilmesini.

Madde 12. Piyasaya sürülme

1. Genetik olarak değiştirilmiş organizmalar, yalnızca meclisin onayı ile piyasaya sürülebilir.
2. Federal Meclis, gereklilikleri ve usulü belirler ve kamunun bilgilendirilmesini düzenler.

Madde 13. Onayın kontrolü

1. Onay, sürdürülür olup olmadığı hususunda düzenli olarak kontrol edilmelidir.
2. Onayın sahibi olanlar, tehlikelerin ve ihlallerin yeniden değerlendirilmesini mümkün kılan yeni bilgileri, bu bilgilere sahip olur olmaz, yetkili makama vermelidir.

Madde 14. Bildirim ve Onay yükümlülüğünün istisnası; Şahsi Kontrol (Selbstkontrolle)

1. Meclis, şayet, bilimin standardına ya da tecrübelerle göre, madde 6-9'daki temel ilkelerin zedelenmesi söz konusu değilse, belirli genetiği değiştirilmiş organizmalar bakımından bildirim ve onay yükümlülüğüne istisna getirebilir.
2. Kapalı sistemlerdeki bir faaliyet için ya da belirli genetiği değiştirilmiş bir organizmanın piyasaya sürülmesi için onay yükümlülüğü bulunmadığı sürece, sorumlu kişi ya da işletme, madde 6-9'daki temel ilkelere riayet edilmesini kendisi kontrol eder.

2.Kısım: Özel Hükümler

Madde 15. (Erkek ve Bayan) Alıcıların bilgilendirilmesi

1. Genetik olarak değiştirilmiş organizmaları piyasaya süren kimse, alıcıları;
 - a. bunların, 6-9. maddelerde öngörülen kullanımı için anlamlı olan nitelikleri hakkında bilgilendirmek zorundadır;

- b. organizmaların uygun kullanımı durumunda 6-9. maddelerdeki temel ilkelerin ihlal edilmeyeceğini göstermek zorundadır.
2. İmalatçı ve ithalatçıların gösterilmesi riayet edilmelidir.
3. İşaret yükümlülüğüne tabi, genetik olarak değiştirilmiş organizmaların ülkeye ve ileri derecede tarım yapan işletmeye teslimi, işletme sahibinin yazılı onayına tabidir.

Madde 16. Mal akışının ayrılması

1. Kim genetik olarak değiştirilmiş organizmayı kullanır ise, genetik olarak değiştirilmiş organizmalarla istenmeyen karışımını engellemek amacıyla, uygun özeni göstermekle görevlidir.
2. Federal Meclis, mal akışının ayrılması hakkında ve kirlenmenin önlenmesine ilişkin tedbirler hakkında düzenlemeler çıkarır.

Madde 17. İşaret

1. Kim genetik olarak değiştirilmiş organizmayı piyasaya sürer ise, 7. maddeye göre, tüketicilerin seçim özgürlüğünü garanti etmek ve ürünlerin karıştırılmasını engellemek amacıyla, alıcılar için işaret koymak zorundadır. İşaret, “Gen Tekniği ile Değiştirilmiştir” ya da “Genetik Olarak Değiştirilmiştir” kelimelerini içermelidir.
2. Federal Meclis, istenmeden genetik olarak değiştirilmiş organizmaların zerrelere içeren Karışım, Konu ve Ürünler için, kendisi için işaret yükümlülüğü öngörülmemiş ürünlerin aşağısında bir eşik değeri tespit eder.
3. Eğer, işaret koyma yükümlülüğü öngörülüyorsa, kasıtlı olmadan, istenmeden meydana gelen genetik olarak değiştirilmiş organizmaların zerrelere, mal akışının özenli kontrolünü ve kaydını gerektirir.
4. Federal Meclis, ürünlerin işaretlerini, özellikle gıdaların ve genetiği değiştirilmiş organizmalarla elde edilen katkı maddelerinin işaretlerini düzenler.
5. Federal Meclis, piyasaya sürülecekse, genetiği değiştirilmemiş organizmaların tanınabilmelerini düzenler. Meclis, bu tür işaretlerin kötüye kullanımından korunmak hakkında gerekli hükümleri çıkarır.
6. Bu maddeye ilişkin hükümlerin çıkarılmasında Federal Meclis, dış ticaret ilişkileri gibi, Uluslararası Direktifleri dikkate alır.

Madde 18. Belgelere Erişim (Aktenzugang) ve kamunun bilgilendirilmesi

1. Her şahıs, genetiği değiştirilmiş organizmalar veya bunlardan elde edilen ürünlerle bu yasanın, diğer federal yasaların veya milletlerarası antlaşmalarla ilişkisi hakkında yetkili makamlarda depolanan bilgileri dilekçe vererek talep etme hakkına sahiptir. Daha yüksek özel ya da kamu yararının bulunması halinde böyle bir talep hakkı bulunmamaktadır.
2. Makamlar, ilgilinin dinlenilmesine göre, kaldırılma ya da kontrol sonuçları gibi, 24. maddenin 1. fıkrasının uygulanmasından elde edilen bilgileri, genel olarak yararlı ise, açıklayabilirler. Bu makamlar, bu bilgileri Kanunların ya da anlaşmaların öngördüğü tedbirlere göre, yabancı makamlara ya da uluslar arası organizasyonlara verebilir. Üretim ya da şirket sırları saklıdır.

Madde 19. Meclisin Diğer Düzenlemeleri

1. Federal Meclis, eğer nitelikleri, kullanım çeşitleri ya da kullanım niteliği 6-9. maddelerindeki temel ilkeleri ihlal edebilecek ise, genetik olarak değiştirilmiş organizmalar, onların ürünleri ve atıkları bağlamında diğer düzenlemeleri çıkarır.

2. Meclis Özellikle,
 - a. Ülke içine, dışına ya da transit nakliyeyi düzenleyebilir;
 - b. Belirli bir genetik organizma bağlamında özel bir izni zorunlu kılabilir, sınırlayabilir ya da yasaklayabilir;
 - c. Belirli genetik organizmalar ile mücadele için ya da onların ortaya çıkmasının engellenmesi için tedbirler öngörebilir;
 - d. Biyolojik çeşitliliğin ihlal edilmesini ve olumsuz kullanımını engellemek için tedbirler öngörebilir;
 - e. Belirli genetik olarak değiştirilmiş organizmalar bağlamında uzun süreli araştırmalar öngörebilir;
 - f. Onay usulü bağlamında resmi dinlenilme (görüş) öngörebilir.

3. Kısım: Yürütme

Madde 20. Yürütme İcra yetkisi

1. BUND Hükümet Bu kanunu yürütür. Meclis yürütmeye ilişkin hükümleri çıkarır.
2. Diğer Federal Kanunlara göre, konu ve izin bağlamındaki düzenlemelerin Kantonlara bırakılmadığı sürece Meclis, Kantonlara, bu kanuna göre, belirli icra yükümlülüklerini yükleyebilir.
3. Meclis, belirli icra yükümlülüklerini, Organizasyonlara ve kamu ya da özel hukuk şahıslarına devredebilir.
4. yetkili makamın, ihlal ya da doğrudan tehdit eden tehlikelerden korunmak için gerekli olan tedbirlerin gerektirdiği ücretler, gibi.....

Madde 21. İcranın Koordinasyonu

1. Bir diğer federal kanun ya da devlet sözleşmesi gereğince, genetik olarak değiştirilmiş organizmalar hakkındaki hükümleri icra eden yetkili makam, bu görevlerin yerine getirilmesinde bu kanunun icra edilmesi için de yetkilidir.
2. Genetik olarak değiştirilmiş organizmalar bağlamında onay ya da yetkili makamlara bildirim usulünün yanında planlama ve onay yetkisi Kantonal makamlarda bulunduğu sürece, Meclis, usul koordinasyonunu sağlamakla yetkili olan, usulü yürüten bir Makamı belirler.

Madde 22. Ulusal Biyolojik Güvenlik Uzman Komisyonu

1. Meclis, uzmanları farklı ilgili alanlardan oluşan bir biyolojik güvenlik uzman komisyonu oluşturur. (sipariş eder). Koruma ve yararlanma menfaatleri uygun olarak temsil edilmelidir.
2. Uzman Komisyonu, hükümlerin çıkarılmasında biyolojik güvenliğe ilişkin sorunlar hakkında Meclisi ve icrada yetkili makamları bilgilendirir. Komisyon, onay şartlarına ilişkin olarak dinlenilir. Komisyon, bu şartlara ilişkin olarak tavsiyelerde bulunabilir. Önemli ve haklı durumlarda, öncelikli olarak bilirkişi ve araştırma talep edebilir.
3. Komisyon, biyoteknolojik sorunlarla ilgilenen ulusal ve kantonal komisyonlarla birlikte çalışır.
4. Komisyon, kamuoyu ile olan diyalogu sağlar. Komisyon, Meclise periyodik olarak faaliyetleri hakkında rapor sunar.

Madde 23. İnsan dışındaki alanlarda Ulusal Biyoteknoloji Etik Komisyonu

1. Meclis, İnsan dışındaki alanlarda Ulusal Biyoteknoloji Etik Komisyonu oluşturur. Komisyon, diğer uzmanlık alanlarından etik konusunda bilimsel ve pratik bilgileri icra eden kişiler gibi, etik konusunda uzman

- kişilerden oluşur. Komisyonda farklı etik anlayışlar (ansätze) temsil edilmelidir.
2. Komisyon, biyoteknolojinin kullanımını ve gelişmeleri takip eder ve etik açıdan değerlendirir ve bununla bağlantılı bilimsel ve toplumsal sorunları etik açıdan değerlendirir.
 3. Komisyon,
 - a. Meclisi, hükümlerin çıkarılmasında,
 - b. İsviçrenin ve Kantonların yetkili makamlarını icra hususunda bilgilendirir. Özellikle Komisyon, onay şartları ya da temel ya da örnek olarak önemli olan araştırma projelerine ilişkin olarak mütalaa verir. O, bu amaçla, belge inceleyebilir, diğer bilirkişilerin ileri sürdüğü gibi, bilgiler ileri sürebilir.
 4. Komisyon, biyoteknolojik sorunlarla ilgilenen ulusal ya da kantonal komisyonlarla birlikte çalışır.
 5. Komisyon, biyoteknolojik sorunlar hakkında kamunun bilgilendirilmesi faaliyetlerini yürütür. Komisyon, Meclisi periyodik olarak, faaliyetleri hakkında bilgilendirir.

Madde 24. Bilgi verme yükümlülüğü; Gizlilik

1. Her şahıs, yetkili makama, icra için gerekli olan bilgileri vermekle yükümlüdür ve gerekli olması durumunda açıklamaları yapmak ya da katlanmakla yükümlüdür.
2. Meclis genetik olarak değiştirilmiş organizmaların değerlendirilmesi, niteliği ve çeşidi hakkında bilgilerin tutulduğu, saklandığı ve talep üzerine yetkili makamlara verilen bir sicili düzenleyebilir.
3. Federasyon, genetik olarak değiştirilmiş organizmalar bağlamındaki soruşturmaları yürütür. Meclis, genetik olarak değiştirilmiş organizmalar hakkındaki, diğer Federal Kanunlarla kaldırılan hangi bilgilerin, soruşturmayı yürüten yetkili makamlara verilmesi gerektiğini belirler.
4. Sır olarak saklanmasında korunmaya değer bir menfaatin bulunduğu, işletme ve fabrikasyon sırları gibi bilgiler, güvenli olarak işlenmelidir.

Madde 25. Ücret

Meclis, yetkili makamların icrası için gerekli olan ücretleri tespit ve kantonal ücretlerin çerçevesini belirler. Meclis, ücret yükümlülüğünün istisnalarını öngörebilir.

Madde 26. Araştırmaların, kamuoyu diyalogunun ve eğitimin teşviki

1. Hükümet, araştırma çalışmalarını ve teknoloji sonuçlarının tahminini sipariş edebilir ve destekleyebilir.
2. Hükümet, halkın bilgilendirilmesini ve biyoteknolojinin şans ve rizikoları (EINSATZ) hakkında kamuoyu ile diyalogo teşvik eder.
3. Hükümet, bu kanuna göre görevlendirilen personelin eğitimini ve ileri eğitimini teşvik edebilir.

4. Kısım: Hukuki Başvurular

Madde 27. Şikayet usulü

1. Şikayetler, İdari Usul Hakkındaki (Verwaltungsverfahren) 20.12.1968 tarihli kanuna göre ve 16.12.1943 tarihli Hukuki Koruma Kanunu'na (Bundesrechtspflegegesetz) göre yapılır.

2. Bu kanunun uygulanmasında mercilerin işlemlerine karşı, yetkili itiraz komisyonuna şikayet yapılabilir. Aynı husus, son kantonal merci ya da icrai görevleri yerine getiren üçüncü kişilerin işlemleri için geçerlidir.
3. Yetkili şikayet komisyonu, karar öncesinde ilgili merciyi dinler.

Madde 28. Derneklerin Şikayeti

1. Çevrede kullanılması zorunlu olan genetiği değiştirilmiş organizmaların, piyasaya sürülmesi hakkındaki izne karşı, şikayetin yapılmasından en az on yıl önce kurulmuş olan, bütün İsviçre'deki çevre organizasyonları, şikayet hakkına sahiptir.
2. Meclis, bunları şikayet için yetkili organizasyonlar olarak nitelendirir.

Madde 29. Yetkili Makamların Şikayeti

1. Çevre, orman ve tarım için yetkili Mercı, (Budesamt), bu kanunun uygulanmasında kantonal makamın işlemlerine karşı ve onların icra talimatlarına karşı, kantonal ve ulusal hukukun hukuki araçlarını kullanmaya yetkilidir.
2. Aynı yetki, komşu kantonların ihlallerinin kendi bölgelerinde tartışılmalı olduğu sürece, Kantonlar için de mevcuttur.

5. Kısım: Sorumluluk

Madde 30. Temel İlkeler

1. Kim, izin ya da bildirim ile yükümlü kişi olarak, genetik olarak değiştirilmiş organizmaları kapalı sistemlerde kullanır, böyle organizmaları deney amaçlı serbest bırakır ya da izinsiz olarak piyasaya sürerse, bu kullanımda genetik materyal değişikliği sebebiyle ortaya çıkan zararlardan sorumludur.
2. Tarımsal ya da ormancılık işletmeleri ya da bu işletmelerin ürünlerinin tüketicilerini, genetik olarak değiştirilmiş organizmaların piyasaya sürülmesine izin verilmesiyle, genetik materyallerinin değiştirilmesi sebebiyle ortaya çıkan zararlardan, izin almakla yükümlü şahıs sorumludur, eğer, organizma,
 - a. Tarımsal ya da ormancılıkla ilgili yardım malzemelerini içeriyor ise; ya da
 - b. Bu tür yardım malzemelerinden kaynaklanıyorsa.
3. 2. fıkraya göre sorumlulukta, bu tür organizmaları uygun olmayan tarzda işleyen ya da zararın oluşmasına ya da artmasına katkıda bulunan kişiler hakkında tazminat talebi saklıdır.
4. Eğer zarara, diğer genetik olarak değiştirilmiş organizmaların piyasaya sürülmesine izin verilmesiyle, genetik materyallerinin değişikliği dolayısıyla sebep olunmuşsa, organizmanın hatalı olması durumunda, izin almakla yükümlü şahıs sorumludur. Bu kişiler, bilim ve tekniğin o zamanki durumuna göre, piyasaya sürülen organizmalarda tespit edilemeyen hatalardan da sorumludurlar.
5. Genetik olarak değiştirilmiş organizmalar, bütün durumların dikkate alınmasıyla beklenmeye haklı olunan güvenliği sunmuyorsa hatalıdır; özellikle dikkate alınmalıdır:
 - a. Tür ve niteliği, onun halka arz edilmesi gibi;
 - b. Mantiği dikkate alan kullanımı,
 - c. Piyasaya sürüldüğü zamanı.

6. Genetiği değiştirilmiş organizmalardan elde edilen ürünler, sonradan yalnızca daha iyi bir ürünün piyasaya sürülmesi sebebiyle hatalı kabul edilmez.
7. Zarar,
 - a. Organizmaların yeni nitelikleri,
 - b. Organizmanın değiştirilmesi ya da çoğaltılması,
 - c. Organizmanın değiştirilen kalıtsal materyallerinin verilmesi dolayısıyla ortaya çıkmak zorundadır.
8. Zararın mücbir sebepten, zarar görenin ya da üçüncü kişinin ağır kusurundan kaynaklandığını ispat eden kimse, sorumluluktan kurtulur.
9. Borçlar Kanunu'nun 42-47 ve 49-53. maddeleri kullanılabilir.
10. Federasyon, kanton ve belediye aynı şekilde 1-9. fıkralara göre sorumludur.

Madde 31. Çevrenin zarara uğraması

1. Genetiği değiştirilmiş organizmaların kullanılmasından sorumlu olan kişi, ihlal edilen ve zarara uğratılan çevre unsurlarını tekrar imal etmek ya da eş değer unsurları oluşturmak için gerekli ve uygun tedbirlerin masraflarını karşılamak zorundadır.
2. İhlal edilen ya da zarar uğrayan çevre avantajı maddi hukukun konusu değilse ya da haklı olan, duruma göre öngörülen tedbirleri almıyorsa, bu durumda tazminat talebi yetkili olan devlete geçer.

Madde 32. Zamanaşımı

1. Tazminat talepleri, zarar gören kimsenin zararı ve zarardan sorumlu olan kimseyi öğrenmesinden itibaren üç yılda, en son,
 - a. Zarara sebep olan olayın, işletmede ya da tesiste ortaya çıkmasından ya da son bulmasından itibaren, ya da;
 - b. genetiği değiştirilmiş organizmaların piyasaya sürülmesinden sonra sonra 30 yılda, zamanaşımına uğrar.
2. Rücu hakkı, aynı şekilde 1. fıkraya göre zamanaşımına uğrar. Üç yıllık süre, tazminatın tamamen ödenmesi ve sorumlu olan şahsın öğrenilmesinden itibaren başlar.

Madde 33. İspat kolaylıkları

1. İlliyyet bağının ispatı, tazminat talep eden kimseye aittir.
2. Bu ispat, kesin olarak sağlanamıyorsa ya da yükümlü olan kişi delili ileri süremiyorsa, Mahkeme, ağır basan ihtimalle yetinebilir. Mahkeme, durumu resmi makamların dışında tespit ettirebilir.

Madde 34. Güvenliğin Sağlanması

Meclis, zarar görenlerin korunması için,

- a. İzin ve bildirimle yükümlü olan kişilere, sorumluluklarını sigorta ya da başka bir tarzda sağlamalarını emredebilir;
- b. Sağlamanın kapsamını ve süresini belirleyebilir ya da bunu bazı durumlarda Bir Makama devredebilir.
- c. Sorumluluğu yerine getiren kişiler, icra ile görevli makama, güvenliği sağlamanın varlığını, kesilmesini ve bitmesini bildirmekle yükümlüdürler.
- d. Bildirimin yapılmasından sonra ilk 60 gün güvenliği sağlamanın kesilmesini ya da sona erdirilmesini öngörebilir.

6. Bölüm: Cezai Hükümler

Madde 35.

1. Hapis cezası ya da para cezası ile cezalandırılır, kim kasıtlı olarak,
 - a. genetiği değiştirilmiş organizmaları kullanmak suretiyle, 6/9. maddelerindeki temel ilkeleri ihlal ederse,
 - b. genetiği değiştirilmiş organizmalar bağlamında gerekli kuşatma tedbirlerini almayan ya da kapalı sistemlerde bildirim yapmaksızın ve izin almaksızın faaliyette bulunursa (m.10);
 - c. genetiği değiştirilmiş organizmaları izin olmaksızın deney amaçlı serbest bırakır ya da piyasaya sürerse (m.11/1, m. 12/1);
 - d. genetiği değiştirilmiş organizmaları, alıcıları uygun olarak bilgilendirmeksizin ve talimat olmaksızın piyasaya sürerse (m. 15/1);
 - e. genetiği değiştirilmiş organizmaları emirlere aykırı olarak kullanırsa (m. 15/2);
 - f. mal akışının ayrılmasına ilişkin hükümler ve kirlenmeden kaçınmaya ilişkin tedbirler hakkındaki hükümleri ihlal ederse (m. 16)
 - g. alıcılar için işaret içermeksizin genetiği değiştirilmiş ürünleri piyasaya sürerse (m. 17/1)
 - h. genetiği değiştirilmiş organizmalardan elde edilen ürünlerin tanınmasına ilişkin hükümleri ihlal ederse (m. 17/1)
 - i. genetiği değiştirilmiş organizmaları piyasaya sürer ve onu “genetiği değiştirilmemiş olarak” nitelendirirse;
 - j. genetik olarak değiştirilmiş organizmalarla ilgili özel hükümleri ihlal ederse (m. 19).
2. Eğer, bununla insan, hayvan ya da çevre ağır bir zarara uğrar ise bu takdirde hapis cezası uygulanır.
3. Eğer failin ihmali varsa, bu takdirde hapis cezası altı aya kadar ya da para cezasıdır.

7. Bölüm: Son Hükümler

Madde 36. Mevcut hükümlerde değişiklik

Mevcut hükümlerdeki değişiklik ekte düzenlenmiştir.

Madde 37. Antibiyotik Dirençli genlerin kullanımını için süre

İnsan ve Hayvan tıbbında oluşturulmuş antibiyotiklere karşı dirençli olan genler 31.12.2008 tarihine kadar serbest bırakma denemelerinde kullanılabilirler.

Madde 38. Referandum ve Yürürlüğü Girme

1. Bu kanun referanduma tabidir.
2. Meclis, kanunun yürürlüğe girmesini belirler.